

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра бухгалтерського обліку та аудиту

Допущено до захисту
Завідувач кафедри

“ ___ ” _____ 20__ р.

ВИПУСКНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня бакалавра
зі спеціальності облік і аудит

за темою:

Облік, аудит та аналіз дебіторської заборгованості на прикладі ТОВ «Спеції-Одеса»

Виконавець

студент обліково-економічного
факультету

Чорна Яна Миколаївна

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник

к.е.н., доцент

(науковий ступінь, вчене звання)

Волчек Руслан Миколайович

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Одеса 2016

АНОТАЦІЯ

випускної роботи на здобуття освітнього ступеня бакалавра

Чорна Яна Миколаївна

Облік, аудит та аналіз дебіторської заборгованості (на прикладі ТОВ
«Спеції-Одеса»)

Одеський національний економічний університет

м. Одеса, 2016 рік

На сьогоднішній день, особливо актуальним є вивчення обліку та дослідження аналізу і аудиту дебіторської заборгованості з метою забезпечення максимальних гарантій для користувачів фінансової звітності щодо достовірності, реальності, повноти і законності наведеної інформації.

Мета випускної роботи – узагальнити організаційно-методичні аспекти обліку дебіторської заборгованості, методи її списання, дослідити методику і методологію проведення аналізу і аудиту дебіторської заборгованості на підприємстві.

Для досягнення мети були встановлені завдання: дослідити законодавчу та нормативну базу регулювання обліку дебіторської заборгованості; розглянути класифікацію дебіторської заборгованості, її визнання та первісну оцінку; розробити ряд пропозицій та рекомендацій по управлінню дебіторською заборгованістю на підприємстві, з метою зменшення її обсягу і впливу на фінансовий стан.

Предметом дослідження є порядок проведення бухгалтерського обліку руху, аудиту та аналізу дебіторської заборгованості.

Об'єкт дослідження – ТОВ «Спеції-Одеса»

Випускна робота складається з трьох розділів.

У роботі розглядаються теоретичні та практичні аспекти обліку, контролю та аналізу дебіторської заборгованості на ТОВ «Спеції-Одеса»

За результатами дослідження запропоновані основні напрямки вдосконалення зокрема: розширення переліку класифікаційних ознак дебіторської заборгованості, яка може використовуватись підприємствами і забезпечить їм більшу аналітичність та достовірність інформації; конкретизація умов визнання та оцінки дебіторської заборгованості тощо.

Ключові слова: Дебіторська заборгованість, дебітори, резерв сумнівних боргів, поточна дебіторська заборгованість, довгострокова дебіторська заборгованість, сумнівна дебіторська заборгованість.

ABSTRACT

on the research work by **Yana Chorna**

Accounting, audit and analysis of accounts receivable (an example of "Spices Odessa")

in education and qualification level of masters program

Accounting and auditing in management of industrial enterprises

Odessa National University of Economics

Odessa, 2016

The research work has three sections:

Today, especially important is the study and research of accounting analysis and audit of accounts receivable to provide maximum protection for users of financial statements of authenticity, reality, completeness and legality of the information contained.

The purpose of master's work - summarize the organizational and methodological aspects of account receivables methods of writing off to explore the methods and methodology of analysis and audit of accounts receivable in the company.

For the purpose of establishing objectives were to investigate the legal and regulatory framework regulating accounting of receivables; consider the classification of receivables, its recognition and initial evaluation; develop a series of proposals and recommendations on management of accounts receivable in the company, in order to reduce its volume and the impact on the financial position.

The subject of research is the order of movement of accounting, auditing and analysis of accounts receivable.

Object of study - of "Spices Odessa"

Final work consists of three sections.

The work deals with the theoretical and practical aspects of accounting, control and analysis of receivables to LLC "Spices Odessa"

The study proposed main areas for improvement including: expanding the list of classifications receivables that can be used by enterprises and provide them with greater analyticity and reliability of information, specification of the conditions of the recognition and measurement of receivables and more.

Keywords: Accounts payable, receivables, allowance for doubtful accounts, current accounts receivable, long-term receivables, and doubtful receivables.

ЗМІСТ

	стор.
ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ДЕБІТОРСЬКА ЗАБОРГОВАНІСТЬ ЯК ОБЄКТ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ ТА АУДИТУ	6
1.1. Економічний зміст та класифікація дебіторської заборгованості.....	6
1.2. Визнання та оцінка дебіторської заборгованості.....	15
1.3. Види та форми розрахунків з дебіторами.....	19
РОЗДІЛ 2. ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ, АУДИТУ ТА АНАЛІЗУ РОЗРАХУНКІВ З ДЕБІТОРАМИ НА ТОВ «СПЕЦІЇ-ОДЕСА»	26
2.1. Характеристика господарської діяльності ТОВ «Спеції-Одеса» та загальні засади побудови обліково-контрольної системи.....	26
2.2. Організація обліку розрахунків з дебіторами на досліджуваному підприємстві.....	31
2.3. Мета, завдання та джерела інформації для аудиту операцій з дебіторами.....	48
2.4. Методика проведення аудиту розрахункових операцій.....	53
2.5. Напрямки вдосконалення діючої системи обліку та аудиту розрахунків з дебіторами на досліджуваному підприємстві.....	58
РОЗДІЛ 3. ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ КОШТАМИ У РОЗРАХУНКАХ ТОВ «СПЕЦІЇ-ОДЕСА»	62
3.1. Аналіз динаміки, складу та структури дебіторської заборгованості досліджуваного підприємства.....	62
3.2. Аналіз стану та оборотності дебіторської заборгованості на ТОВ «Спеції-Одеса».....	65
ВИСНОВКИ	78
Список використаних джерел	81
Додатки	

ВСТУП

Актуальність теми. Найбільш суттєвим для усіх господарюючих суб'єктів на даний час є питання, яке прямо пов'язане з розрахунково-платіжними операціями – дебіторською заборгованістю.

Дебіторська заборгованість є важливою частиною активів суб'єкта господарювання. Згідно нових стандартів обліку і звітності у структурі балансу будь-якого підприємства вона має місце як у першому, так і у другому його розділах.

Проблемам розвитку теорії і практики бухгалтерського обліку дебіторської заборгованості та розрахункових операцій присвячено ряд праць зарубіжних та вітчизняних учених-економістів, зокрема: Н.І. Верхоглядової, С.Ф. Голова, А.Г. Загороднього, О.І. Коблянської, І.А. Косатої, С.А. Кузнецової, Г.О. Москалюк, О.В. Лишиленко, М.С. Пушкаря, Г.В. Савицької, Я.В. Соколова, В.В. Сопка, К.С. Сурніної, Н.М. Ткаченко, Н.В. Чебанової та інших. Питаннями управління та оптимізації дебіторської заборгованості займалися Т.І. Беялов, М.Д. Білик, Г.В. Блакіта, І.А. Бланк, І.М. Боярко, І. Власова, Д.І. Коваленко, Л.О. Лігоненко, Н.М. Новікова та інші.

На сьогоднішній день, особливо актуальним є вивчення обліку та дослідження аналізу і аудиту дебіторської заборгованості з метою забезпечення максимальних гарантій для користувачів фінансової звітності щодо достовірності, реальності, повноти і законності наведеної інформації.

Здійснюючи підприємницьку діяльність, учасники майнового обороту припускають, що в міру здійснення господарських операцій вони не тільки повернуть вкладені кошти, але й одержать доходи.

Однак у реальній практиці, особливо з переходом до ринкових відносин зі спадом виробництва, нерідко, а точніше постійно виникають ситуації, коли залежно від тих чи інших причин підприємство не може стягнути борги з контрагентів. Дебіторська заборгованість “зависає” на довгі

місяці, а іноді навіть на роки. Зростання дебіторської заборгованості погіршує фінансовий стан підприємств, а іноді й призводить до банкрутства.

Будучи частиною оборотних коштів, а саме частиною оборотних активів, дебіторська заборгованість, а особливо невиправдана, різко скорочує оборотність оборотних коштів і тим самим зменшує доход підприємства.

Тому на сьогоднішній день найважливішими проблемами, вирішення яких повинно сприяти поліпшенню фінансового стану суб'єктів господарювання, є:

1. Правильна організація обліку дебіторської заборгованості;
2. Перевірка достовірності інформації про дебіторську заборгованість у фінансовій звітності;
3. Аналіз дебіторської заборгованості, який повинен бути спрямований на виявлення факторів, що впливають на її ріст, визначення резервів спрямованих на ліквідацію невиправданої заборгованості і зниження її росту.

Мета та задачі дослідження. Мета випускної роботи – узагальнити організаційно-методичні аспекти обліку дебіторської заборгованості, методи її списання, дослідити методику і методологію проведення аналізу і аудиту дебіторської заборгованості на підприємстві.

Основні завдання випускної роботи полягають у наступному:

- дослідити законодавчу та нормативну базу регулювання обліку дебіторської заборгованості;
- розглянути класифікацію дебіторської заборгованості, її визнання та первісну оцінку;
- дослідити стан і якість дебіторської заборгованості на підприємстві;
- розглянути регулювання сумнівної та безнадійної дебіторської заборгованості згідно податкового законодавства;
- оцінити стан внутрішнього контролю дебіторської заборгованості;
- перевірити правильність розрахунків по дебіторській заборгованості (оплата грошовими коштами, векселями, іншими матеріальними цінностями, застосування бартерних операцій тощо); впевнитись у зіставності показників

фінансової бухгалтерської і не бухгалтерської звітності щодо дебіторської заборгованості (звіт директора компанії, фінансовий огляд тощо);

- здійснити аналіз дебіторської заборгованості за роками утворення та несплаченої в строк;

- сформулювати низку пропозицій по управлінню дебіторською заборгованістю на підприємстві з метою зменшення її обсягу і впливу на фінансовий стан.

Об'єкт та предмет дослідження. Об'єктом дослідження у випускній роботі виступають процеси, що забезпечують ефективність системи обліку, аудиту та аналізу розрахунків з дебіторами. Предметом дослідження є сукупність теоретико-методичних і практичних аспектів обліку, аналізу та аудиту розрахунків з дебіторами на підприємстві ТОВ "Спеції-Одеса".

Методи дослідження. Дослідження ґрунтуються на застосуванні загальнонаукових та часткових прийомів і способів. Використано методи аналізу та синтезу, абстракції та конкретизації, індукції та дедукції. Для обробки масиву інформації по об'єкту дослідження застосовано методи обробки даних: зведення та групування, порівняння та співставлення основних показників зведеного балансу підприємств; вибіркового спостереження та історико-логічної аргументації досліджуваних проблем.

Інформаційною базою написання випускної роботи є законодавчі та нормативні документи України, праці вітчизняних і закордонних вчених з питань обліку дебіторської заборгованості, спеціалізовані періодичні видання, первинні документи, облікові регістри та форми звітності досліджуваного підприємства.

ВИСНОВКИ

За результатами проведеного дослідження на основі опрацьованих нормативно-правових актів, наукових праць провідних вчених-економістів і практиків, практичного матеріалу по об'єкту дослідження можна зробити наступні висновки:

1. Діюча сьогодні методологія організації обліку дебіторської заборгованості на багатьох підприємствах не повністю відповідає національним стандартам обліку. Це пов'язано як з певним консерватизмом бухгалтерів, так із деякими незручностями нової методології обліку, зокрема, аналітичного.

2. Можна відмітити такі недоліки ведення організації бухгалтерського обліку дебіторської заборгованості:

У складі дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги відображається безнадійна заборгованість, яка не відповідає критерію визнання активу, чим грубо порушуються вимоги П(С)БО 10 пп. 4-11.

3. За даними проведеного аналізу дебіторської заборгованості на основі даних ТОВ "Спеції-Одеса" можна зробити висновки про те, що в структурі оборотних активів питома вага дебіторської заборгованості залишалася найбільшою протягом 2013-2015 років – відповідно 76,36%, 63,3% і 56,29%; питома вага запасів збільшується з 19,87% до 37,6%; питома вага грошових коштів збільшилася з 2,87% до 4,18%. Отже, з фінансової точки зору в цілому на підприємстві відбувається зміна структури оборотних активів в бік незначного збільшення їх ліквідності: поліпшилась робота бухгалтерської, фінансової, юридичної служб підприємства, що призвело до збільшення наявних грошових активів, спрямованих на погашення поточних зобов'язань за розрахунками.

Також аналізовані дані свідчать, про негативну тенденцію до уповільнення оборотності дебіторської заборгованості: на підприємстві кошти, інвестовані в дебіторську заборгованість у 2013 році перебували в обігу 25,5 разів; у 2014 році – 15,8 разів, а у 2015 році – 15,1 рази. Це є негативним для підприємства. Одночасно

слід вказати на сповільнення швидкості обороту дебіторської заборгованості: з 14 днів у 2013 році до 23 дні у 2015 році. Що стосується оборотності кредиторської заборгованості – то за 2013-2015 роки відбулося уповільнення: кількість її оборотів зменшилася з 15,2 обороту у 2013 році до 13,1 оборота у 2015 році, а період погашення кредиторської заборгованості збільшився з 24 днів у 2013 році до 27 днів у 2015 році, що свідчить про погіршення платіжної дисципліни аналізованого підприємства.

Розрахунки свідчать, що протягом 2012-2015 років ТОВ “Спеції-Одеса” мало низький рівень як поточної, так і загальної платоспроможності.

5. За результатами здійсненого аудиту дебіторської заборгованості на ТОВ “Спеції-Одеса” можна зазначити такі недоліки ведення бухгалтерського обліку дебіторської заборгованості:

Дуже часто спостерігається некоректна оцінка дебіторської заборгованості на дату балансу. Типовою є ситуація, коли в балансі дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги відображається за первісною вартістю. Аналіз дебіторської заборгованості за строками непогашення не проводиться. Чиста реалізаційна вартість не визначається. Метод нарахування резерву сумнівних боргів в обліковій політиці не визначено, чим порушуються вимоги П(С)БО 10 п. 7.

На підприємстві ТОВ “Спеції-Одеса” практично відсутня система внутрішнього контролю щодо розрахунків з дебіторами, оскільки не проводяться інвентаризації розрахунків, відсутні акти звірок розрахунків тощо, а також не проводиться аналіз господарської діяльності. З огляду на це пропонуємо керівництву ТОВ “Спеції-Одеса” посилити аналітичні та контрольні функції управління підприємством. Це дозволить мінімізувати ризик банкрутства підприємства та підвищити ефективність обліку, контролю, аналізу та політики управління дебіторською заборгованістю, у тому числі сумнівною, з метою стабілізації, збереження та підвищення ефективності роботи досліджуваного підприємства.

6. Проведений аналіз дозволяє рекомендувати систему заходів щодо поліпшення управління дебіторською заборгованістю на ТОВ “Спеції-Одеса”, а саме:

- прискорювати процеси відвантаження товарів і тари, оформлення розрахункових документів, здавання виручки;

- скорочувати час перебування капіталу у дебіторській заборгованості на базі використання поширеної в західній практиці розрахункової схеми “2/10 чистих 30”, що означає отримання клієнтом 2% -ої знижки з відпускної ціни за кожні 10 днів дострокового розрахунку по відношенню до установленого граничного терміну оплати – 30 днів. Оплата в останній день граничного терміну проводиться за повною відпускнуою ціною, а за межами цього терміну застосовуються штрафні санкції;

- удосконалювати презентаційно-позовну роботу з утримання боргів і відшкодування втрат;

- здійснювати постійний контроль за станом розрахунків з покупцями, особливо з понадтермінової заборгованості;

- мати широке коло споживачів з метою уникнення ризику неоплати монопольним замовником;

- з метою ефективного моніторингу розрахунків з покупцями і замовниками, рекомендуємо бухгалтерії підприємства скласти аналітичну таблицю за формою, наведеною у 3 розділі випускової роботи.

Отже, на нашу думку, впровадження в практику ТОВ “Спеції-Одеса” вище перелічених заходів значно підвищить рівень якості діючої системи обліку, аналізу та аудиту розрахунків з дебіторами, що у подальшому позитивно вплине на діяльність підприємства в цілому.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Податковий кодекс України – Офіц. текст із змін. станом на 24.12.2015р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17.htm>.
2. Закон України «Про аудиторську діяльність»[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3125-12>.
3. Наказ Мінстата України «Про затвердження типових форм первинного обліку» – Офіц. текст станом на 17 трав. 2007 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://uazakon.com/document/spart94/inx94063.htm>.
4. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку дебіторської заборгованості, затв. наказом Міністерства фінансів України від 30.09.2003 р. № 561, зі змінами і доповненнями станом на 23.01.2015 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua.htm>.
5. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку № 39 «Дебіторська заборгованість» – Офіц. текст станом на 1 січня 2012 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/929_014.
6. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту,огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг: [1- а частина.] – К.: Міжнародна федерація бухгалтерів. Аудиторська палата України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:http://www.apu.com.ua/files/temp/Audit_2012_1.pdf.
7. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту,огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг: [2- а частина.] – К.: Міжнародна федерація бухгалтерів. Аудиторська палата України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:http://www.apu.com.ua/files/temp/Audit_2012_2.pdf.
8. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість», затверджено наказом Міністерства України № 92 від2.02.2008 р. – Офіц. текст станом на 18.06.2015 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00>.

9. Інструкція про застосування Плана рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань та господарських операцій підприємств та організацій, затверджена наказом Міністерства фінансів України від 30.11.99р. №291. – Офіц. текст станом на 18.06.2015 р.[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99>.

10. Щодо суттєвості в бухгалтерському обліку і звітності: лист Міністерства фінансів України від 29.07.2003р. N 04230-04108. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.nau.ua/doc/?code=v4108201-03>.

11. Бабіч В.В. Сагова С.В. Фінансовий облік. Навчальний посібник. – К.: КНЕУ, 2009 – 352с.

12. Богославець Г.Н. Проблеми та перспективи розвитку підприємств оптової торгівлі в Україні [Текст] / Г.Н. Богославець, О.Н. Трубей // Науковий вісник Херсонського державного університету. – 2013. – С.28-30.

13. Бухгалтерський облік в Україні: Навч. посібник. За ред. Р.Л.Хомяка, В.І.Лемішовського. – 7-ме вид., доп. і нерероб. – Львів: Національний університет «Львівська політехніка», «Інтелект-захід», 2008. – 1224 с.

14. Бухгалтерський фінансовий облік, оподаткування і звітність: підручник / Н.М. Ткаченко. – 3-тє вид., доповн. і переробл. – К.: Алерта, 2008. - 925 с.

15. Бухгалтерський фінансовий облік: підручник для студентів спеціальності «Облік і аудит» вищих навчальних закладів [Ф. Ф. Бутинець та ін.]; під заг. ред. [і з передм.] Ф. Ф. Бутинця. – 8-ме вид., доп. і перероб. – Житомир: ПП «Рута», 2009. – 912 с.

16. Волкова І.А. Фінансовий облік-2 Навчальний посібник. — К.: Центр учбової літератури, 2009. – 224 с.

17. Голубінка Ю.М. Управління дебіторською заборгованістю / Ю.М. Голубінка // Міжнародна науково-практична конференція молодих науковців, аспірантів, здобувачів і студентів (3 грудня 2010 р.) / відп. Ред. З.В. Герасимчук. – Луцьк: РВВ Луцького національного технічного університету, 2010. – С. 126-127

18. Давидюк Т.В. Визнання та оцінка поточної дебіторської заборгованості: напрями удосконалення // Вісник ЖДТУ №1(22), 2012. - С. 102-108.

19. Євлаш Т. Інформаційне забезпечення обліку операцій з дебіторської

заборгованості та його удосконалення // Вісник Запорізького національного університету №4(8), 2010ю - С. 161-171.

20. Загородній А.Г. Партин Г.О. Пилипенко Л.М. Бухгалтерський облік: Основи теорії та практика: Підрччник. – 2-ге вид. перероб. і допов. – К.: Знання, 2009. – 422 с.

21. Крупка Я.Д . Задорожний З.В. Микитюк Н. Я. та ін. Фінансовий облік: - 2-ге вид., доп. і перероб. – К. : Кондор-Видавництво, 2013. – 551 с.

22. Лишиленко О.В. Фінансовий облік. Підручник – 2-ге вид. перероблено і доповнено – К.: Вид-во «Центр навчальної літератури», 2011 – 258 с.

23. Ловінська Л.Г. Олійник Я.В. Галат Л.О. Бухгалтерський облік для економістів та правознавців у схемах і таблицях: Навч. посіб. — 2-ге вид. доп. і прероб. К.: КНЕУ, 2012. – 329 с.

24. Мельник М.В. 1С: Предприятие 8.2. Бухгалтерский учет для Украины. Самоучитель-практикум. (А4): [Учебное пособие] / М. В. Мельник – К.: 2016. – 86 с.

25. Нашкерська Г.В. Фінансовий облік: Навч. посібник. - К.: Кондор, 2009. – 504 с.

26. Організація та методика економічного аналізу [навч. посіб.] / [Бойко Л.О., Волчек Р.М., Гайдаєнко О.М., Нападовська І.В., Подвальна Н.Е., Шевчук Н.С.]; за ред. Н.А. Волкової. – Одеса, ОДЕУ, 2010. – 348 с.

27. Огійчук М.Ф. Облік і аудит: [Навч. посібн.] / М.Ф. Огійчук – К.: Знання України, 2015. – 391 с.

28. Огійчук М.Ф. Фінансовий та управлінський облік за національними стандартами: [Підручник] / М.Ф. Огійчук – К.: Основи, 2016. – 894 с.

29. Орлова В.К. Основи бухгалтерського обліку: Навч. посібник - Івано-Франківськ, видавництво ІФНТУНГ, 2008. - 160с.

30. Садовська І. Б. Бухгалтерський облік. Навч. посіб /І. Б Садовська, Т.В. Божидарнік, К. Є. Нагірська. - К : «Центр учбова лтературн». 2013. - 688с.

31. Скирпан О.П., Палюх М.С. Фінансовий облік: Навчальний посібник. – Тернопіль: ТНЕУ, 2008. – 407 с.

32. Соколов Я.В. Основы теории бухгалтерского учета: [Учебное пособие] /

Я.В. Соколов. – М: Финансы и статистика, 2009. – 496 с.

33. Сотник, І.М. Проблеми та перспективи розвитку оптової торгівлі в Україні [Текст] / І.М. Сотник, Т.П. Петренко // Механізм регулювання економіки. – 2014. – Вип. 4. – С. 94.

34. Сук Л.К., Сук П.Л. Фінансовий облік: Навч. посіб. для дистанц. навч., для студ. ВНЗ. - К.: Університет «Україна», 2009. – 453с.

35. Ткаченко Н. М. Бухгалтерський фінансовий облік, оподаткування та звітність: Підручник. – 3-те вид. допов. і перероб. – К.: Алерта, 2008. – 926 с.

36. Ткаченко Н.М. Оновлений план рахунків бухгалтерського обліку: [Навч. посібн.] / Н.М. Ткаченко – К.: Знання України, 2015. – 86 с.

37. Фінансовий облік. Навч. посібник. /За ред. В.К. Орлової, М.С. Орлів, С.В. Хоми. – 2-ге вид., доп. і перероб. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 510 с.

38. Хомін П. Відомість аналітичного обліку розрахунків з покупцями та замовниками необхідно удосконалювати // Бухгалтерський облік та аудит. – 2012. – №11. – С. 6-9.

39. Хомін П. Особливості обліку розрахунків з постачальниками (підрядчиками) по новим регістрам журнальної форми // Бухгалтерський облік та аудит. – 2012. - №1. - С. 59-62.

40. Цал – Цаков Ю.С. Фінансова звітність підприємства та їх аналіз–К. Цул – 2012 р.

41. Чебанова Н.В., Єфіменко Т.І. Фінансовий облік: Підручник. - К.: Вид. центр «Академія», 2010. – 704с.

42. Юхниця Є. Матеріали в допомогу бухгалтерам по обліку дебіторської заборгованості// Все про бухгалтерський облік, спец. випуск 2014 р.

43. Янковий О.Г. Конкуентоспроможність підприємства: оцінка рівня та напрями підвищення: [Монографія] / О. Г. Янковий. – Одеса: Атлант, 2013. – 470 с.

44. Янковой О.Г. Математико-статистические методы и модели в управлении предприятием: [Учебное пособие] / Александр Григорьевич Янковой. Одеса: ОНЕУ, ротاپринт, 2014. – 250 с.